

UMOWA DODATKOWA

Uszczerbek na zdrowiu i rehabilitacja po NW

Co zyskujesz?

- Wyścaciimy Ci pieniqdze w razie uszczerbk6w na zdrowiu spowodowanych wypadkiem – najczęstsze z nich to: złamania, skręcenia, oparzenia, blizny.
- Zapewnimy Ci również zwrot wydatków na rehabilitację.

Warto wiedzieć

Możesz otrzymać wiele wypłat z tej umowy – aż do wyczerpania sumy ubezpieczenia, która może wynosić 200 000 zł (dotyczy osób dorosłych) i 100 000 zł (dotyczy dzieci).

Zwr6ć uwagę

- Za uszczerbek na zdrowiu wypłacimy określony procent sumy ubezpieczenia, który znajdziesz w tabeli zamieszczonej w warunkach ubezpieczenia.
- Za rehabilitację możesz otrzymać do 15% tej sumy.

Jak otrzymać pieniądze z ubezpieczenia?

Wszystkie informacje znajdziesz:

- na stronie allianz.pl,
- w serwisie Mój Allianz, na stronie allianz.pl

INFORMACJA O POSTANOWIENIACH Z WZORCA UMOWNEGO:

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA UMOWY DODATKOWEJ W RAZIE TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU I REHABILITACJI PO NIESZCZĘŚLIWYM WYPADKU (UR/TZ/5/2025)

RODZAJ INFORMACJI	NUMER ZAPISU Z WZORCA UMOWNEGO
1. Przesłanki wypłaty świadczeń lub wartości wykupu ubezpieczenia	Art. 2 ust. 1-3 wraz z definicjami pojęć z art. 1
2. Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności Towarzystwa uprawniające do odmowy wypłaty świadczenia lub jego obniżenia	Art. 2 ust. 4 Art. 6 ust. 3 Art. 9 oraz – w zależności od rodzaju zawartej Umowy Głównej: Art. 23 Ogólnych warunków ubezpieczenia „Twoje Życie” albo Art. 32 Ogólnych warunków ubezpieczenia „Twój Plan”
3. Koszty oraz inne obciążenia potrącane ze składek ubezpieczeniowych, z aktywów ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych lub poprzez umorzenie jednostek uczestnictwa ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych	Nie dotyczy Umowy Dodatkowej zawartej z umową „Twoje Życie”. W przypadku Umowy Dodatkowej zawartej z umową „Twój Plan” i zawieszenia opłacania Składek: art. 16 ust. 3 Ogólnych warunków ubezpieczenia „Twój Plan”, opcja I w wierszu „Składki za umowy dodatkowe”.
4. Wartość wykupu ubezpieczenia w poszczególnych okresach trwania ochrony ubezpieczeniowej oraz okres, w którym roszczenie o wypłatę wartości wykupu nie przysługuje	Nie dotyczy

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA UMOWY DODATKOWEJ W RAZIE TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU I REHABILITACJI PO NIESZCZĘŚLIWYM WYPADKU (UR/TZ/5/2025)

Umowę Dodatkową zawierasz z nami na podstawie tego dokumentu. W sprawach, o których w nim nie piszemy, stosujemy **ogólne warunki ubezpieczenia Umowy Głównej**, dalej: **OWU**. Czytaj te dokumenty łącznie.

W **OWU** znajdziesz informacje, które dotyczą także Umowy Dodatkowej i ułatwią zrozumienie tego dokumentu:

- Jak zawrzeć z nami Umowę Dodatkową,
- Kiedy rozpoczyna się i kończy ochrona ubezpieczeniowa w Umowie Dodatkowej,
- Jakież są Twoje obowiązki oraz obowiązki każdego Ubezpieczonego,
- Ile kosztuje Umowa Dodatkowa,
- Jak podwyższyć albo obniżyć Sumę Ubezpieczenia Umowy Dodatkowej lub inne świadczenie,
- Na czym polega indeksacja,
- Czy i jak zawrzemy z Tobą Umowę Dodatkową na kolejny okres,
- Kiedy możesz odstąpić od Umowy Dodatkowej albo ją wypowiedzieć i kiedy umowa ta ulega rozwiązaniu,
- Co jest potrzebne do wypłaty pieniędzy z ubezpieczenia i kiedy je wypłacamy,
- W jakich okolicznościach nie wypłacamy pieniędzy z Umowy Dodatkowej,
- Dlaczego przetwarzamy dane osobowe i jak je zbieramy,
- Jak złożyć reklamację,
- W jaki sposób będą rozwiązywane ewentualne spory,
- Co jeszcze trzeba wiedzieć o tym ubezpieczeniu.

ART. 1 CO OZNACZAJĄ POJĘCIA, KTÓRE PISZEMY WIELKĄ LITERĄ

1. **Aktywność Zarobkowa** – wszystkie działania Ubezpieczonego, które służą osiągnięciu przychodu, niezależnie od tego, w jakiej formie lub na jakiej podstawie Ubezpieczony je podejmuje
2. **Koszty Rehabilitacji** – koszty procesu leczniczego, w tym koszty zaopatrzenia ortopedycznego Ubezpieczonego (z wyłączeniem kosztów protez ortopedycznych), które zostały poniesione w związku z Nieszczęśliwym Wypadkiem, w ciągu 24 miesięcy od tego wypadku. Leczenie musi być niezbędne z medycznego punktu widzenia oraz:
 - a) ma na celu uzyskanie przez Ubezpieczonego optymalnego poziomu funkcjonowania utraconych lub zaburzonych w wyniku Nieszczęśliwego Wypadku czynności uszkodzonego narządu lub narządów,
 - b) jest prowadzone na terenie Polski i pod kontrolą lekarza,
 - c) jest realizowane metodami kinezyterapii i fizykoterapiiKoszty badań, które wykonuje Ubezpieczony, nie są Kosztami Rehabilitacji.
3. **Nieszczęśliwy Wypadek** – zdarzenie, które spełnia wszystkie następujące warunki:
 - a) jest nagłe i nie zależy od woli Ubezpieczonego,
 - b) zostało wywołane bezpośrednio i wyłącznie przez przyczynę zewnętrzną, czyli taką, która nie jest związana ani z fizycznym, ani z psychicznym stanem zdrowia Ubezpieczonego,
 - c) występuje w czasie, gdy obejmujemy go ochroną ubezpieczeniową
4. **Rekreacyjne Uprawianie Sportu** – aktywność fizyczna, którą Ubezpieczony podejmuje w celu wypoczynku, dbania o sprawność fizyczną lub odnowę sił psychofizycznych – inna niż Wyczynowe Uprawianie Sportu i Zawodowe Uprawianie Sportu – i której nie zaliczamy do Zajęć Zwiększonego Ryzyka Utraty Życia lub Zdrowia
5. **Suma Ubezpieczenia Umowy Dodatkowej** – kwota, na podstawie której:
 - a) obliczamy, jakie świadczenie ubezpieczeniowe wypłacamy Ubezpieczonemu w przypadku Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu, oraz
 - b) ustalamy maksymalną kwotę zwrotu w przypadku poniesienia Kosztów Rehabilitacji.

Sumę Ubezpieczenia Umowy Dodatkowej wskazujemy w Dokumencie Ubezpieczenia

6. **Tabela Procentowego Uszczerbku na Zdrowiu wskutek Nieszczęśliwego Wypadku (Tabela)** – dokument, który zawiera listę Trwałych Uszczerbków na Zdrowiu objętych ubezpieczeniem wraz z przypisanymi im procentami uszczerbku
7. **Trwały Uszczerbek na Zdrowiu** – utrwalone dolegliwości, które zmniejszają sprawność poszczególnych narządów lub organów, brak części organizmu lub zaburzenia czynności całego organizmu w wyniku ubytków morfologicznych lub zaburzeń budowy, które:
 - a) są następstwem Nieszczęśliwego Wypadku i
 - b) powstają w ciągu 12 miesięcy od tego wypadku
8. **Ubezpieczony** – osoba, której zdrowie obejmujemy ochroną ubezpieczeniową w tej Umowie Dodatkowej i która:
 - a) w dniu zawarcia pierwszej Umowy Dodatkowej ma mniej niż 70 lat i
 - b) jest objęta ochroną ubezpieczeniową w Umowie Głównej albo w Umowie dodatkowej terminowego ubezpieczenia na życie
9. **Wada lub Choroba Wrodzona** – nieprawidłowość anatomiczna lub czynnościowa, która powstała w okresie życia wewnątrzmacicznego, niezależnie od momentu jej rozpoznania
10. **Wyczynowe Uprawianie Sportu** – uprawianie sportu, które polega na:
 - a) uczestniczeniu w treningach w ramach organizacji sportowej (niezależnie od formy prawnej tej organizacji) i
 - b) udziale we współzawodnictwie sportowym (zawody, mecze, turnieje lub inne imprezy o charakterze sportowym)
11. **Zajęcia Zwiększonego Ryzyka Utraty Życia lub Zdrowia:**
 - a) narciarstwo akrobatyczne, snowboarding akrobatyczny; skoki narciarskie; bobsleje; uprawianie poza wyznaczonymi trasami: narciarstwa (nie dotyczy narciarstwa biegowego), snowboardingu, saneczkarstwa;
 - b) kolarstwo ekstremalne (freeride, dual slalom, four cross, dirt jumping, downhill);
 - c) bieganie z pokonywaniem przeszkód (parkour, free running, runmageddon);
 - d) wyścigi lub rajdy lub akrobacje motorowe lub motorowodne; wyścigi konne;
 - e) nurkowanie wymagające użycia specjalistycznego sprzętu; skoki do wody; kajakarstwo górskie, górskie spływy wodne; żeglarstwo morskie lub oceaniczne;
 - f) skoki spadochronowe, skoki bungee, skoki powietrzne z wysokości; paralotniarstwo, szybownictwo, baloniarstwo, lotniarstwo, motolotniarstwo;
 - g) wspinaczka (górska lub skałkowa), która wymaga specjalistycznego sprzętu; speleologia;
 - h) sporty walki;
 - i) wyprawy w tereny charakteryzujące się ekstremalnymi warunkami klimatycznymi lub przyrodniczymi, czyli na pustynie, w wysokie góry (powyżej 3200 m n.p.m.), do buszu, dżungli, na Antarktydę albo Arktykę (poza granicę wyznaczoną przez koło podbiegunowe północne); wymagające użycia sprzętu asekuracyjnego wyprawy na tereny lodowcowe lub tereny powyżej granicy wiecznego śniegu;
 - j) zorbing
12. **Zawodowe Uprawianie Sportu** – Wyczynowe Uprawianie Sportu, które wiąże się z otrzymywaniem:
 - a) wynagrodzenia na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej lub
 - b) stypendium za wykonywanie danej dyscypliny sportowej lub osiągnięte wyniki sportowe

ART. 2 CO OBEJMUJE UBEZPIECZENIE (PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA)

1. Ochroną ubezpieczeniową obejmujemy wskazane niżej następstwa Nieszczęśliwego Wypadku, w tym następstwa wypadku, któremu Ubezpieczony ulega w trakcie Rekreacyjnego Uprawiania Sportu.
2. Ubezpieczenie obejmuje:
 - a) Trwały Uszczerbek na Zdrowiu Ubezpieczonego oraz
 - b) zwrot Kosztów Rehabilitacji Ubezpieczonego – do 15% Sumy Ubezpieczenia Umowy Dodatkowej.
3. Jeśli Ubezpieczony dozna Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu, to wypłacamy odpowiedni procent Sumy Ubezpieczenia Umowy Dodatkowej – zgodnie z Tabelą.
4. Ubezpieczenie nie obejmuje Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu o charakterze nawykowym, zmęczeniuowym lub wysiłkowym w obszarze układu mięśniowo-szkieletowego, który to uszczerbek jest potwierdzony w dokumentacji medycznej, ani Kosztów Rehabilitacji, które są związane z takim uszczerbkiem.

ART. 3 KIEDY KOŃCZY SIĘ UMOWA DODATKOWA

- Umowa Dodatkowa ulega rozwiązaniu:
 - gdy upływie okres, na który została zawarta,
 - w chwili śmierci Ubezpieczonego, którego obejmujemy ochroną ubezpieczeniową w tej Umowie Dodatkowej,
 - gdy minie ostatni dzień Miesiąca Polisowego, w którym otrzymujemy Twoje oświadczenie o wypowiedzeniu Umowy Dodatkowej,
 - gdy zostanie rozwiązana Umowa Główna albo Umowa dodatkowa terminowego ubezpieczenia na życie, którą zawarłeś z nami na rzecz Ubezpieczonego, objętego przez nas ochroną ubezpieczeniową w tej Umowie Dodatkowej,
 - gdy zostanie rozwiązana Umowa.
- Nie przedstawiamy Ci propozycji zawarcia kolejnej Umowy Dodatkowej, jeśli w pierwszym dniu tej umowy Ubezpieczony miałby 75 lat lub więcej.

ART. 4 JAKIE SĄ TWOJE OBOWIĄZKI I OBOWIĄZKI UBEZPIECZONEGO

- Gdy otrzymujemy wniosek o wypłatę pieniędzy z ubezpieczenia, możemy skierować Ubezpieczonego na badania analityczne i lekarskie. Badania są wykonywane na nasz koszt i przez wyznaczonego przez nas lekarza. Celem badań jest obiektywne ustalenie stanu zdrowia Ubezpieczonego, i Ubezpieczony ma obowiązek je wykonać.
- Poza obowiązkami, które wskazujemy w OWU, Ubezpieczony ma obowiązek poinformować nas także o tym, że:
 - rozpoczyna Zawodowe Uprawianie Sportu albo go zaprzestaje,
 - rozpoczyna, podejmuje dodatkową lub zmienia swoją Aktywność Zarobkową,w ciągu 60 dni od takiej zmiany.
- Jeśli zmiana zwiększa ryzyko ubezpieczeniowe, które ponosimy, to:
 - w ciągu 30 dni od otrzymania tych informacji proponujemy Ci wyższą składkę za Umowę Dodatkową albo
 - w propozycji zawarcia kolejnej Umowy Dodatkowej ograniczamy ochronę ubezpieczeniową, którą obejmujemy Ubezpieczonego, albo
 - nie proponujemy Ci zawarcia kolejnej Umowy Dodatkowej.
- Jeśli zmiana zmniejsza ryzyko ubezpieczeniowe, które ponosimy, to:
 - w ciągu 30 dni od otrzymania tych informacji proponujemy Ci niższą składkę za Umowę Dodatkową albo
 - w propozycji zawarcia kolejnej Umowy Dodatkowej znosimy w całości lub części dotychczasowe ograniczenie ochrony ubezpieczeniowej, którą obejmujemy Ubezpieczonego.
- Jeśli Trwały Uszczerbek na Zdrowiu lub Nieszczęśliwy Wypadek, który powoduje konieczność poniesienia Kosztów Rehabilitacji, są skutkiem okoliczności, które zostały zatajone albo podane niezgodnie z prawdą, to mamy prawo odmówić wypłaty pieniędzy z ubezpieczenia.

ART. 5 ILE KOSZTUJE UBEZPIECZENIE

- Miesięczna składka za Umowę Dodatkową jest zgodna z naszą taryfą składek i zależy od:
 - Wiek Ubezpieczonego,
 - Sumy Ubezpieczenia Umowy Dodatkowej,
 - wyniku naszej oceny ryzyka ubezpieczeniowego.
- Składka za Umowę Dodatkową jest częścią Składki.

ART. 6 KOMU I ILE PIENIĘDZY WYPŁACAMY ZA TRWAŁY USZCZERBEK NA ZDROWIU ORAZ KOMU I ILE PIENIĘDZY ZWRACAMY ZA KOSZTY REHABILITACJI (ŚWIADCZENIE UBEZPIECZENIOWE)

- W przypadku Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu Ubezpieczonego wypłacamy mu odpowiedni procent Sumy Ubezpieczenia Umowy Dodatkowej. Kwotę wypłaty obliczamy, mnożąc:
 - Sumę Ubezpieczenia Umowy Dodatkowej z dnia Nieszczęśliwego Wypadku i
 - procent uszczerbku wskazany w Tabeli dla danego Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu.
- Jeśli w wyniku tego samego Nieszczęśliwego Wypadku u Ubezpieczonego powstaje więcej niż jeden Trwały Uszczerbek na Zdrowiu, to sumujemy wypłaty za te uszczerbki.
- Maksymalna kwota wypłaty za skutki tego samego Nieszczęśliwego Wypadku to 100% Sumy Ubezpieczenia Umowy Dodatkowej.

- W razie utraty lub uszkodzenia narządu lub układu, których funkcje były już dotknięte trwałym uszczerbkiem przed Nieszczęśliwym Wypadkiem na skutek innego urazu, Wady lub Choroby Wrodzonej, to stopień Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu określamy jako różnicę pomiędzy:
 - aktualnym stopniem Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu po Nieszczęśliwym Wypadku a
 - stopniem Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu przed tym wypadkiem.Jeżeli nie jest możliwe określenie, w jakim stopniu funkcje narządu albo układu były naruszone przed Nieszczęśliwym Wypadkiem, to przyjmujemy, że wcześniejszy trwały uszczerbek nie istniał.
- Jeżeli Trwały Uszczerbek na Zdrowiu dotyczy narządu lub układu, których funkcje były już dotknięte Trwałym Uszczerbkiem na Zdrowiu, za który wypłaciliśmy pieniądze, to stopień Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu określamy jako różnicę pomiędzy:
 - stopniem Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu po Nieszczęśliwym Wypadku a
 - stopniem Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu, za który wypłaciliśmy pieniądze.
- Oceny Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu Ubezpieczonego dokonują nasi upoważnieni pracownicy lub wskazani przez nas lekarze.
- Stopień Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu powinien być ustalony:
 - po zakończeniu leczenia, w tym zaleconego przez lekarza leczenia usprawniającego,
 - nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy od dnia Nieszczęśliwego Wypadku i nie później niż po 24 miesiącach od tego wypadku; późniejsza zmiana stopnia Uszczerbku na Zdrowiu nie powoduje zmiany wysokości wypłaty za Trwały Uszczerbek na Zdrowiu.
- Jeżeli zgodnie z opinią wskazanego przez nas lekarza okres leczenia będzie dłuższy niż 12 miesięcy, to po upływie 6 miesięcy Ubezpieczony może złożyć wniosek o wcześniejszą wypłatę bezspornej części świadczenia za Trwały Uszczerbek na Zdrowiu, która zgodnie z naszymi przewidywaniami będzie przysługiwać po zakończeniu leczenia. Wysokość tej części świadczenia określamy na podstawie:
 - dokumentów, które przedstawia Ubezpieczony, oraz
 - ustaleń wskazanego przez nas lekarza.
- Zwracamy Ubezpieczonemu równowartość Kosztów Rehabilitacji, które zostały udokumentowane oryginałami faktur lub rachunków. Maksymalna łączna kwota, którą wypłacamy Ubezpieczonemu, to 15% Sumy Ubezpieczenia Umowy Dodatkowej, niezależnie od liczby Nieszczęśliwych Wypadków, którym ulega Ubezpieczony.
- Świadczenia ubezpieczeniowe wypłacamy w złotych polskich. Jeśli Koszty Rehabilitacji zostały poniesione w walucie obcej, kwoty z rachunków przeliczamy na złote polskie według średniego kursu walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu, w którym te koszty zostały poniesione.

ART. 7 CO JEST POTRZEBNE DO WYPŁATY PIENIĘDZY Z UBEZPIECZENIA

Abyśmy mogli ustalić, czy i w jakiej wysokości wypłata należy się Ubezpieczonemu, i wypłacić mu pieniądze z ubezpieczenia, potrzebujemy zawiadomienia o Trwałym Uszczerbku na Zdrowiu lub o poniesieniu Kosztów Rehabilitacji oraz:

- wniosku o wypłatę od osoby, która zgodnie z Umową Dodatkową jest uprawniona do świadczenia,
- kopii dokumentu, który potwierdza tożsamość Ubezpieczonego,
- dokumentów, które potwierdzają zajście i okoliczności Nieszczęśliwego Wypadku,
- dokumentów, które potwierdzają Trwały Uszczerbek na Zdrowiu – orzeczeń lekarskich, zaświadczeń oraz wyników badań Ubezpieczonego,
- dokumentacji medycznej z leczenia, w tym karty leczenia szpitalnego, karty historii choroby,
- oryginałów faktur lub rachunków, które potwierdzają poniesienie Kosztów Rehabilitacji; faktura lub rachunek musi zawierać wskazanie osoby, która poddała się rehabilitacji.

ART. 8 W JAKICH OKOLICZNOŚCIACH NIE WYPŁACAMY PIENIĘDZY Z UMOWY DODATKOWEJ

Poza okolicznościami, które wskazujemy w OWU w odniesieniu do Umowy Dodatkowej, nie ponosimy odpowiedzialności, i w związku z tym nie wypłacamy pieniędzy także wtedy, gdy Nieszczęśliwy Wypadek, w wyniku którego Ubezpieczony doznał Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu lub poniósł Koszty Rehabilitacji, został spowodowany lub miał miejsce:

- w związku ze spożyciem przez Ubezpieczonego alkoholu, zażyciem przez Ubezpieczonego narkotyków lub substancji lub środków

działających na centralny układ nerwowy (w tym środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii) – o ile nie przepisał ich lekarz – lub na skutek ujawnionego w dokumentacji medycznej nadużywania przez Ubezpieczonego alkoholu, leków, narkotyków lub innych wskazanych powyżej substancji lub środków,

b) w związku z popełnieniem lub usiłowaniem popełnienia przez Ubezpieczonego przestępstwa,

c) w wyniku wypadku statku powietrznego, na którego pokładzie przebywa Ubezpieczony – chyba że jest on pasażerem samolotu pasażerskiego podczas regularnego przewozu lotniczego lub przewozu czarterowego, które wykonuje przewoźnik lotniczy w rozumieniu ustawy – Prawo lotnicze,

d) w związku z Wyczynowym lub Zawodowym Uprawianiem Sportu przez Ubezpieczonego lub udziałem Ubezpieczonego w Zajęciach Zwiększonego Ryzyka Utraty Życia lub Zdrowia.

OWU umowy dodatkowej zostały zatwierdzone uchwałą Zarządu nr 140/2025 i obowiązują od 20 września 2025 r.

TABELA PROCENTOWEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU WSKUTEK NIESZCZĘŚLIWEGO WYPADKU (TPU/TZ/3/2022)

Tabelę stosujemy do Umowy dodatkowej w razie trwałego uszczerbku na zdrowiu i rehabilitacji po nieszczęśliwym wypadku.

Punkt	Kod uszczerbku	Nazwa uszczerbku na zdrowiu	Procent uszczerbku
A UKŁAD NERWOWY			
1	Porażenia i niedowłady po urazach wewnątrzczaszkowych		
	001	Porażenie lub głęboki niedowład połowiczny, porażenie lub głęboki niedowład obu kończyn dolnych, uniemożliwiające samodzielne stanie i chodzenie (0°-2° wg Lovetta)	100%
	002	Umiarkowany niedowład połowiczny lub obu kończyn dolnych (3° wg Lovetta)	60%
	003	Niewielki niedowład połowiczny lub obu kończyn dolnych (4° wg Lovetta)	30%
	004	Monopareza kończyny górnej – wg Lovetta 0°	50%
	005	Monopareza kończyny górnej – wg Lovetta 1°-2°	35%
	006	Monopareza kończyny górnej – wg Lovetta 3°-4°	25%
	007	Monopareza kończyny dolnej – wg Lovetta 0°	40%
	008	Monopareza kończyny dolnej – wg Lovetta 1°-2°	30%
	009	Monopareza kończyny dolnej – wg Lovetta 3°-4°	20%
SKALA LOVETTE'A: 0° – brak czynnego skurczu mięśnia – brak siły mięśniowej; 1° – ślad czynnego skurczu mięśnia – 5% prawidłowej siły mięśniowej; 2° – wyraźny skurcz mięśnia i zdolność wykonania ruchu przy pomocy i odciążeniu odcinka ruchomego – 20% prawidłowej siły mięśniowej; 3° – zdolność do wykonywania ruchu czynnego samodzielnego z pokonaniem ciężkości danego odcinka – 50% prawidłowej siły mięśniowej; 4° – zdolność do wykonania czynnego ruchu z pewnym oporem – 80% prawidłowej siły mięśniowej; 5° – prawidłowa siła, tj. zdolność wykonywania czynnego ruchu z pełnym oporem – 100% prawidłowej siły mięśniowej;			
2	Zespoły pozapiramidowe		
	010	Utrwalony zespół pozapiramidowy upośledzający sprawność chorego w stopniu znacznym	100%
	011	Utrwalony zespół pozapiramidowy upośledzający sprawność chorego w stopniu umiarkowanym	60%
	012	Utrwalony zespół pozapiramidowy upośledzający sprawność chorego w stopniu niewielkim	20%
3	Zespoły mózdkowe		
	013	Zaburzenia równowagi uniemożliwiające chodzenie	100%
	014	Zaburzenia równowagi utrudniające chodzenie w znacznym stopniu	70%
	015	Zaburzenia równowagi utrudniające chodzenie w umiarkowanym stopniu	50%
	016	Zaburzenia równowagi utrudniające chodzenie w niewielkim stopniu	20%
4	Padaczka jako izolowane następstwo urazu		
	017	Padaczka jako izolowane następstwo urazu z częstymi napadami (powyżej 4 miesięcznie)	50%
	018	Padaczka jako izolowane następstwo urazu z napadami od 2 do 4 miesięcznie	30%
	019	Padaczka jako izolowane następstwo urazu z z rzadkimi napadami poniżej 2 miesięcznie	10%
Podstawą rozpoznania padaczki są: typowe napady, zmiany w zapisie EEG z cechami charakterystycznymi dla tej choroby, dokumentacja leczenia neurologicznego z badaniami TK/MR. Uwaga: Jeśli rozpoznaniu padaczki towarzyszy encefalopatia, wtedy ocena dokonywana jest wyłącznie według pkt. 5 (pozycje 020-022).			
5	Encefalopatia pourazowa		
	020	Encefalopatia pourazowa ze znacznymi zmianami ośrodkowymi lub dużym deficytem neurologicznym	100%
	021	Encefalopatia pourazowa ze średnimi zmianami ośrodkowymi lub średnim deficytem neurologicznym	50%

Punkt	Kod uszkodzenia	Nazwa uszkodzenia na zdrowiu	Procent uszkodzenia
	022	Encefalopatia pourazowa z niewielkimi zmianami ośrodkowymi lub niewielkim deficytem neurologicznym	25%
Uwaga: Rozpoznanie encefalopatii powinno być udokumentowane diagnostyką i leczeniem neurologicznym lub psychiatrycznym, obecnością zmian w EEG, TK/MR mózgu oraz typowymi odchyleniami w wynikach testów psychologicznych.			
6	Inne zespoły pourazowe OUN - po urazach głowy lub ciężkich urazach ciała		
	023	Zaburzenia nerwowe znacznego stopnia udokumentowane roczną historią choroby z leczenia u psychiatry i potwierdzone badaniem psychiatrycznym zleconym przez nas	20%
	024	Zaburzenia nerwowe umiarkowanego stopnia udokumentowane roczną historią choroby z leczenia u psychiatry i potwierdzone badaniem psychiatrycznym zleconym przez nas	10%
	025	Zaburzenia nerwowe lekkiego stopnia udokumentowane sześciomiesięczną historią choroby z leczenia u psychiatry (wskażane badanie orzecznicze psychiatry)	5%
	026	Wstrząśnienie mózgu rozpoznane szpitalnie	2%
	027	Stłuczenie mózgu lub krwotok wewnątrzczaszkowy, bez utrwalonego zespołu neurologicznego, leczone zachowawczo (rozpoznanie szpitalne, potwierdzenie zmian badaniami TK/ MR mózgu)	5%
	028	Krwotok wewnątrzczaszkowy leczony operacyjnie, bez utrwalonego zespołu neurologicznego (rozpoznanie szpitalne, potwierdzenie zmian badaniami TK/ MR mózgu)	10%
7	Zaburzenia mowy		
	029	Afazja całkowita	100%
	030	Afazja umiarkowanego stopnia	60%
	031	Afazja niewielkiego stopnia	30%
8	Pourazowe zespoły podwzgórzowe (cukrzyca, moczówka prosta, nadczynność i niedoczynność tarczycy itp.)		
	032	Pourazowe zespoły podwzgórzowe nieznacznie upośledzające czynność organizmu	20%
	033	Pourazowe zespoły podwzgórzowe umiarkowanie upośledzające czynność organizmu	40%
	034	Pourazowe zespoły podwzgórzowe znacznie upośledzające czynność organizmu	60%
9	Uszkodzenie nerwów ruchowych gałki ocznej: okoruchowego, błotkowego, odwodzącego		
	035	Uszkodzenie nerwów ruchowych gałki ocznej z двоjeniem obrazu i opadaniem powieki oraz z zaburzeniami akomodacji	30%
	036	Uszkodzenie nerwów ruchowych gałki ocznej z двоjeniem obrazu i opadaniem powieki	20%
	037	Uszkodzenie nerwów ruchowych gałki ocznej z двоjeniem obrazu bez opadania powieki	10%
	038	Uszkodzenie nerwów ruchowych gałki ocznej z zaburzeniami akomodacji lub innymi zaburzeniami czynności mięśni wewnętrznych oka	5%
Uwaga: w przypadku uszkodzenia części zewnętrznej i wewnętrznej nerwu okoruchowego oba uszkodzenia podlegają sumowaniu, ale łączna wartość nie może przekroczyć 40%.			
10	Uszkodzenie całkowite nerwu trójdzielnego		
	039	Uszkodzenie całkowite nerwu trójdzielnego – za jedną gałąź	5%
11	Uszkodzenie obwodowe całkowite nerwu twarzowego		
	040	Uszkodzenie obwodowe całkowite nerwu twarzowego	20%
12	Uszkodzenie całkowite nerwu językowo-gardłowego i błędnego		
	041	Uszkodzenie całkowite nerwu językowo-gardłowego i błędnego (oba nerwy) – z zaburzeniami mowy, połykania, oddechu oraz zaburzeniami ze strony przewodu pokarmowego	40%
13	Uszkodzenie całkowite nerwu dodatkowego lub podjęzykowego		
	042	Uszkodzenie całkowite nerwu dodatkowego	10%
	043	Uszkodzenie całkowite nerwu podjęzykowego	20%
14	Izolowane całkowite uszkodzenia nerwów obwodowych		
	044	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu przeponowego poniżej jego połączenia z nerwem podobojczykowym	15%
	045	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu piersiowego długiego	15%
	046	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu pachowego	20%
	047	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu mięśniowo-skórnego	20%

048	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu promieniowego powyżej odejścia gałęzi do mięśnia trójętowego ramienia	30%
049	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu promieniowego poniżej odejścia gałęzi do mięśnia trójętowego ramienia	20%
050	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu promieniowego nad wejściem do kanału mięśnia odwracacza przedramienia	15%
051	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu promieniowego po wyjściu z kanału mięśnia odwracacza przedramienia	10%
052	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu pośrodkowego w obrębie ramienia	30%
053	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu pośrodkowego w obrębie nadgarstka	15%
054	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu łokciowego	20%
055	Izolowane całkowite uszkodzenie splotu barkowego części nadobojczykowej (górnej)	25%
056	Izolowane całkowite uszkodzenie splotu barkowego części podobojczykowej (dolnej)	40%
057	Izolowane całkowite uszkodzenie pozostałych nerwów odcinka szyjno-piersiowego	10%
058	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu zastonowego	15%
059	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu udowego	30%
060	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwów pośladkowych	20%
061	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu sromowego wspólnego	20%
062	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu kulszowego przed podziałem na nerw piszczelowy i strzałkowy	40%
063	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu piszczelowego	30%
064	Izolowane całkowite uszkodzenie nerwu strzałkowego	20%
065	Izolowane całkowite uszkodzenie splotu łądźwiowo-krzyżowego	60%
066	Izolowane całkowite uszkodzenie pozostałych nerwów odcinka łądźwiowo-krzyżowego	10%

Uwaga: w przypadku częściowego uszkodzenia nerwów, oceny z pozycji 039-066 odpowiadają połowie wartości przewidzianej za całkowite uszkodzenie nerwu.

B GŁOWA

15 Uszkodzenia powłok czaszki

067	Oskalpowanie – od 20% do 50% skóry owłosionej	20%
068	Oskalpowanie – powyżej 50% skóry owłosionej	30%

Uwaga: według pozycji 067-068 oceniane są ubytki nieuzupełnione trwale owłosieniem.

16 Złamania kości czaszki

069	Złamania kości czaszki – w obrębie sklepienia czaszki	5%
070	Złamania kości czaszki – w obrębie podstawy czaszki	10%

17 Pourazowe ubytki kości czaszki

071	Pourazowy ubytek kości czaszki – poniżej 10 cm ²	5%
072	Pourazowy ubytek kości czaszki – od 10 do 40 cm ²	10%
073	Pourazowy ubytek kości czaszki – powyżej 40 cm ²	20%

Uwaga: w przypadkach urazów obejmujących uszkodzenia zarówno powłoki czaszki, jak i kości sklepienia i podstawy czaszki, następstwa poszczególnych obrażeń podlegają sumowaniu. łączna suma uszczerbku na zdrowiu nie może przekroczyć 40%.

18 Powikłania po urazach głowy

074	Nawracający płynotok, ropowica powłok czaszki, przewlekłe zapalenie kości, przepuklina mózgowa – leczone operacyjnie	10%
-----	--	-----

C TWARZ

19 Powłoki twarzy

075	Oszpeczenie – bez zaburzeń funkcji – blizny poniżej 5 cm, z wyłączeniem blizn po oparzeniach	5%
076	Oszpeczenie – bez zaburzeń funkcji – blizny od 5 cm, z wyłączeniem blizn po oparzeniach	10%
077	Oszpeczenie z zaburzeniami funkcji jak ślinotok, zaburzenia przyjmowania pokarmów, mowy, oddychania, czynności powiek – dodatkowo za każde zaburzenie	10%

20 Nos

078	Złamanie kości nosa niewymagające repozycji	1%
-----	---	----

079	Złamanie kości nosa wymagające repozycji lub zniekształcenie pourazowe nosa – bez zaburzeń powonienia i oddychania	3%
080	Uszkodzenie/złamanie nosa – z utrwalonymi zaburzeniami powonienia lub oddychania potwierdzonymi dokumentacją leczenia specjalistycznego przez 6 miesięcy	10%
081	Uszkodzenie/złamanie nosa – z utrwalonymi zaburzeniami powonienia i oddychania potwierdzonymi dokumentacją leczenia specjalistycznego przez 6 miesięcy	20%
082	Utrata nosa w całości – łącznie z kośćmi nosa	30%

Uwaga: zaburzenia powonienia lub oddychania z pozycji 078- 081 powinny zostać udokumentowane badaniami dodatkowymi i konsultacjami specjalistycznymi.

21	Zęby	
083	Utrata częściowa, złamanie lub pourazowe rozchwianie siekaczy lub kłów – za każdy ząb	0,50%
084	Utrata częściowa, złamanie lub pourazowe rozchwianie pozostałych zębów – za każdy ząb	0,25%
085	Utrata całej korony lub całego zęba (dot. siekaczy lub kłów) – za każdy ząb	1,50%
086	Utrata całej korony lub całego zęba (dot. zębów innych niż siekacze i kły) – za każdy ząb	1%

22	Uszkodzenia kości: oczodołu, jarzmowej, szczęki, żuchwy, zatoki, stawu skroniowo-żuchwowego	
087	Wygojone bez przemieszczeń	2%
088	Wygojone z niewielkim przemieszczeniem	4%
089	Wygojone ze średnim przemieszczeniem, asymetrią zgryzu, upośledzeniem otwierania jamy ustnej i niewielkim upośledzeniem żucia	12%
090	Wygojone z dużym przemieszczeniem, asymetrią zgryzu, upośledzeniem otwierania jamy ustnej i znacznym upośledzeniem	25%
091	Utrata częściowa szczęki lub żuchwy z utratą zębów, asymetrią zgryzu, znacznym zaburzeniem otwierania jamy ustnej i upośledzeniem odżywiania	35%
092	Utrata całkowita: szczęki lub żuchwy (łącznie z oszpeceniem i utratą zębów)	50%

23	Język, podniebienie, przedsionek jamy ustnej, wargi	
093	Ubytek powyżej 2 cm ² – bez zaburzeń mowy i połykania	2%
094	Ubytek z zaburzeniami mowy i połykania	15%
095	Ubytek z zaburzeniami mowy i połykania oraz zaburzeniami odżywiania	35%
096	Całkowita utrata języka	50%

D NARZĄD WZROKU

24

Upośledzenie ostrości wzroku, utrata widzenia w jednym lub w obojgu oczach

097

Upośledzenie ostrości wzroku, utrata widzenia w jednym lub w obojgu oczach – tabela ostrości wzroku

Oko prawe \ Oko lewe	1,0	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	0
1,0	0%	2,5%	5%	7,5%	10%	12,5%	15%	20%	25%	30%	35%
0,9	2,5%	5%	7,5%	10%	12,5%	15%	20%	25%	30%	35%	40%
0,8	5%	7,5%	10%	12,5%	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%
0,7	7,5%	10%	12,5%	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%	50%
0,6	10%	12,5%	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%	50%	55%
0,5	12,5%	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%	50%	55%	60%
0,4	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%	50%	55%	60%	65%
0,3	20%	25%	30%	35%	40%	45%	50%	55%	60%	65%	70%
0,2	25%	30%	35%	40%	45%	50%	55%	60%	65%	70%	80%
0,1	30%	35%	40%	45%	50%	55%	60%	65%	70%	80%	90%
0	35%	40%	45%	50%	55%	60%	65%	70%	80%	90%	100%

Uwaga: ostrość wzroku należy ocenić po korekcji szklami zarówno w przypadku zmętnienia rogówki lub soczewki, jak i przy współistnieniu uszkodzeń siatkówki lub nerwu wzrokowego. Dwojenie wymagające podczas pracy zastąpienia jednego oka odpowiada całkowitej utracie widzenia w jednym oku.

25	Porażenie nastawności (akomodacji)	
098	Porażenie nastawności (akomodacji) bez zaburzeń ostrości wzroku po zastosowaniu szkieł korekcyjnych jednego oka	15%

26	Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów tępych, drążących, chemicznych, termicznych, elektrycznych lub wskutek nagłego działania pola elektromagnetycznego – bez upośledzenia ostrości wzroku				
	099	Uszkodzenie gałki ocznej, bez upośledzenia wzroku – blizny rogówki		1%	
	100	Uszkodzenie gałki ocznej, bez upośledzenia wzroku – nieusunięte ciało obce oczodołu		5%	
	101	Uszkodzenie gałki ocznej, bez upośledzenia wzroku – nieusunięte ciało obce wewnątrzgałkowe		10%	
27	Pourazowe zwężenie pola widzenia				
	102	Tabela oceny zwężenia pola widzenia			
		Zwężenie do stopni	przy nienaruszonym drugim oku	w obojgu oczach	przy całkowitej utracie widzenia w drugim oku
		60	0%	0%	35%
		50	5%	10%	45%
		40	10%	20%	55%
		30	15%	40%	65%
		20	20%	60%	75%
		10	25%	75%	85%
		poniżej 10	35%	90%	100%
28	Niedowidzenia połowiczne				
	103	Niedowidzenia połowiczne – dwuskroniowe		60%	
	104	Niedowidzenia połowiczne – dwunosowe		30%	
	105	Niedowidzenia połowiczne – jednoimienne górne		10%	
	106	Niedowidzenia połowiczne – jednoimienne dolne		30%	
	107	Inne jednooczne ubytki pola widzenia		5%	
29	Pourazowy brak soczewki lub pseudosoczewkowatość – bez zaburzeń ostrości wzroku po korekcji				
	108	Pourazowy brak soczewki lub pseudosoczewkowatość – jednego oka – bez zaburzeń ostrości wzroku po korekcji		15%	
30	Zaburzenia drożności przewodów łzowych				
	109	Zaburzenia drożności przewodów łzowych w jednym oku		8%	
31	Przewlekłe pourazowe zapalenie spojówek				
	110	Przewlekłe pourazowe zapalenie spojówek – niewielkie zmiany		3%	
	111	Przewlekłe pourazowe zapalenie spojówek – duże zmiany – udokumentowane co najmniej 6-miesięcznym leczeniem okulistycznym		8%	
32	112	Zaćma pourazowa, pourazowy brak soczewki lub pseudosoczewkowatość, jaskra pourazowa, odwarstwienie siatkówki pourazowe – z zaburzeniami ostrości wzroku i pola widzenia		Ocena wg tabel ostrości wzroku i pola widzenia	
33	Utrata gałki ocznej				
	113	Jednego oka (wartość uszczerbku obejmuje utratę widzenia wg tabeli z pozycji 097)		38%	
	114	Obojga oczu		100%	
Uwaga: suma uszczerbków w zakresie jednego oka nie może przekroczyć 38%.					
E	NARZĄD SŁUCHU I RÓWNOWAGI				
34	Uszkodzenia małżowin usznych				
	115	Zniekształcenie małżowiny usznej		5%	
	116	Utrata całkowita jednej małżowiny		15%	
	117	Utrata obu małżowin		30%	
35	Przewlekłe ropne pourazowe zapalenie ucha środkowego				
	118	Przewlekłe ropne pourazowe zapalenie ucha środkowego – jednostronne		4%	
	119	Przewlekłe ropne pourazowe zapalenie ucha środkowego – obustronne		8%	
	120	Powikłania po przewlekłym ropnym zapaleniu ucha środkowego: perlak, polip, zmiany kostne – dodatkowo		6%	

36	Uszkodzenie ucha środkowego, błony bębenkowej, kosteczek słuchowych, szumy uszne				
121	Uszkodzenie ucha środkowego, błony bębenkowej, kosteczek słuchowych, szumy uszne – bez upośledzenia słuchu			3%	
37	Uszkodzenie ucha wewnętrznego				
122	Uszkodzenie części słuchowej ucha wewnętrznego			Ocena wg tabeli upośledzenia słuchu	
123	Uszkodzenie części statycznej ucha wewnętrznego – niewielkie zawroty głowy, nudności, niewielkie zaburzenia równowagi			10%	
124	Uszkodzenie części statycznej ucha wewnętrznego – umiarkowanie nasilone zawroty głowy, nudności, wymioty, zaburzenia równowagi			20%	
125	Uszkodzenie części statycznej ucha wewnętrznego – znaczne zawroty głowy z zaburzeniami równowagi utrudniającymi chodzenie, nudności, wymioty			40%	
38	126	Upośledzenie słuchu na skutek: ostrego urazu akustycznego, złamań kości w obrębie ucha środkowego, mechanicznych uszkodzeń nerwu słuchowego, ciężkich urazów głowy, upośledzenia drożności zewnętrznego przewodu słuchowego – ocena na podstawie audiogramu			
Tabela upośledzenia słuchu					
		ucho prawe			
ucho lewe		0 – 25 dB	26 – 40 dB	41 – 70 dB	powyżej 70 dB
	0 – 25 dB	0%	5%	10%	20%
	26 – 40 dB	5%	15%	20%	30%
	41 – 70 dB	10%	20%	30%	40%
	powyżej 70 dB	20%	30%	40%	50%
Uwaga: przy ocenie uszczerbku oblicza się średnią dla ucha prawego i lewego oddzielnie dla 500, 1000 i 2000 Hz. Jeśli różnica pomiędzy wartościami 500 Hz i 2000 Hz przekracza 40 dB, ubytek słuchu oblicza się ze średniej z 4 progów: 500, 1000, 2000 i 4000 Hz.					
F	SZYJA, GARDŁO, KRTAŃ, TCHAWICA, PRZĘŁYK				
39	Uszkodzenie szyi				
127	Uszkodzenie tkanek miękkich szyi z umiarkowanym ograniczeniem ruchomości szyi i głowy			10%	
128	Uszkodzenie tkanek miękkich szyi ze znacznym ograniczeniem ruchomości i przymusowym ustawieniem głowy			25%	
40	Uszkodzenie gardła				
129	Uszkodzenia gardła z niewielkim upośledzeniem funkcji			5%	
130	Uszkodzenia gardła ze znacznym upośledzeniem funkcji			15%	
41	Uszkodzenie krtani				
131	Uszkodzenie krtani – niewielkie zwężenie, przewlekła chrypka			10%	
132	Zwężenie krtani – ze świstem krtaniowym, dusznością wysiłkową			20%	
133	Zwężenie krtani – z koniecznością stosowania rurki dotchawiczej i zaburzeniem głosu			40%	
134	Zwężenie krtani – z koniecznością stosowania rurki dotchawiczej i bezgłosem			60%	
Uwaga: uszkodzenie krtani powinno być potwierdzone w dokumentacji z leczenia laryngologicznego zawierającej opisy zmian w badaniach obrazowych lub endoskopowych.					
42	Uszkodzenie tchawicy				
135	Uszkodzenie tchawicy – z niewielkim zwężeniem, bez duszności			5%	
136	Uszkodzenie tchawicy – ze zwężeniem i dusznością wysiłkową			20%	
137	Uszkodzenie tchawicy – ze znacznym zwężeniem i dusznością spoczynkową			60%	
Uwaga: uszkodzenie tchawicy powinno być potwierdzone w dokumentacji z leczenia laryngologicznego zawierającej opisy zmian w badaniach obrazowych lub endoskopowych.					
43	Uszkodzenie przełyku				
138	Uszkodzenie przełyku – ze zwężeniem, bez zaburzeń funkcji			5%	
139	Zwężenie przełyku – z zaburzeniami połykania, bez upośledzenia stanu odżywienia			10%	
140	Zwężenie przełyku – z zaburzeniami połykania i upośledzeniem stanu odżywienia			30%	
141	Niedrożność całkowita przełyku – stała przetoka żołądkowa			80%	
Uwaga: przy ocenie skutków urazu przełyku niezbędna jest dokumentacja z leczenia specjalistycznego zawierająca wyniki badań obrazowych i endoskopowych.					

G	KLATKA PIERSIOWA		
44	Uszkodzenie ściany klatki piersiowej i grzbietu		
142	Uszkodzenie ściany klatki piersiowej i grzbietu ograniczające ruchomość klatki piersiowej i upośledzające wydolność oddechową (ocena spirometryczna) w stopniu niewielkim	10%	
143	Uszkodzenie ściany klatki piersiowej i grzbietu ograniczające ruchomość klatki piersiowej i upośledzające wydolność oddechową (ocena spirometryczna) w stopniu umiarkowanym	20%	
144	Uszkodzenie ściany klatki piersiowej i grzbietu ograniczające ruchomość klatki piersiowej i upośledzające wydolność oddechową (ocena spirometryczna) w stopniu znacznym	40%	
45	Utrata całkowita brodawki sutkowej lub sutka		
145	Całkowita utrata brodawki sutkowej u mężczyzny	5%	
146	Całkowita utrata brodawki sutkowej u kobiety	10%	
147	Całkowita utrata jednego sutka u mężczyzny	20%	
148	Całkowita utrata jednego sutka u kobiety	25%	
Uwaga: w przypadku częściowej utraty brodawki sutkowej lub sutka oceny dokonuje się przy zastosowaniu pkt. 45 oraz pozycji 145-148 adekwatnych dla całkowitej utraty brodawki i sutka, przy czym wartość uszczerbku odpowiada połowie wartości przewidzianej za całkowitą utratę.			
46	Złamanie żeber i mostka		
149	Złamanie jednego żebra – za każde żebro	1%	
150	Złamanie wielu żeber – ze zniekształceniami i trwałym zmniejszeniem wydolności oddechowej w stopniu umiarkowanym lub znacznym potwierdzonym co najmniej dwukrotną oceną spirometryczną	25%	
151	Złamanie mostka – bez zniekształceń	3%	
152	Złamanie mostka wygojone ze znacznym zniekształceniem	8%	
153	Powikłania po złamaniu żeber lub mostka: przewlekłe zapalenie kości z obecnością przetok – dodatkowo	10%	
Uwaga: złamanie żeber i mostka powinno być potwierdzone badaniem radiologicznym.			
47	Pourazowe przepukliny przeponowe		
154	Pourazowe przepukliny przeponowe – bez trwałych zaburzeń funkcji	5%	
155	Pourazowe przepukliny przeponowe – z trwałymi zaburzeniami funkcji przełyku lub żołądka	10%	
156	Pourazowe przepukliny przeponowe – z trwałymi zaburzeniami funkcji przewodu pokarmowego i zaburzeniami oddychania potwierdzonymi co najmniej dwukrotną oceną spirometryczną	20%	
157	Pourazowe przepukliny przeponowe – z trwałymi zaburzeniami funkcji przewodu pokarmowego i zaburzeniami oddychania potwierdzonymi co najmniej dwukrotną oceną spirometryczną oraz zaburzeniami krążenia (ocena wg klasyfikacji NYHA)	40%	
48	Uszkodzenie płuca i opłucnej		
158	Uszkodzenie płuc, opłucnej – bez zmniejszenia wydolności oddechowej	5%	
159	Uszkodzenie płuc, opłucnej – ze zmniejszeniem wydolności oddechowej niewielkiego stopnia (VC, FEV1, FEV1%VC = 70-80% wartości należnej) potwierdzonej co najmniej dwukrotną oceną spirometryczną w ciągu 3 miesięcy	10%	
160	Uszkodzenie płuc, opłucnej – ze zmniejszeniem wydolności oddechowej średniego stopnia (VC, FEV1, FEV1%VC = 50-70% wartości należnej) potwierdzonej co najmniej dwukrotną oceną spirometryczną w ciągu 3 miesięcy	20%	
161	Uszkodzenie płuc, opłucnej – ze zmniejszeniem wydolności oddechowej znacznego stopnia (VC, FEV1, FEV1%VC < 50% wartości należnej) potwierdzonej co najmniej dwukrotną oceną spirometryczną w ciągu 3 miesięcy	40%	
162	Uszkodzenie płuc, opłucnej – powikłanie przetokami oskrzelowymi lub ropniami płuc – dodatkowo	15%	
49	Uszkodzenia serca i osierdzia		
163	Uszkodzenie serca, osierdzia – z wydolnym układem krążenia	10%	
164	Uszkodzenie serca, osierdzia – z objawami wyrównanej niewydolności układu krążenia (I° – wg NYHA, EF > 50%, niewielkie zaburzenia kurczliwości)	15%	
165	Uszkodzenie serca, osierdzia – z objawami niewydolności układu krążenia (II° – wg NYHA, EF 46-50%)	30%	
166	Uszkodzenie serca, osierdzia – z objawami niewydolności układu krążenia (III° – wg NYHA, EF 35-45%)	50%	
167	Uszkodzenie serca, osierdzia – z objawami niewydolności układu krążenia (IV° – wg NYHA, EF <35%)	80%	

Klasyfikacja NYHA – do oceny stanu czynnościowego serca

Klasa I: choroba serca bez ograniczenia fizycznej aktywności. Podstawowa aktywność fizyczna nie powoduje zmęczenia, duszności, kołatania serca ani bólów wieńcowych
Klasa II: choroba serca powodująca niewielkie ograniczenia aktywności fizycznej. Dobre samopoczucie w spoczynku. Podstawowa aktywność powoduje zmęczenie, duszność, kołatanie serca, bóle wieńcowe

Klasa III: choroba serca powodująca ograniczenie aktywności fizycznej. Dobre samopoczucie w spoczynku. Mniejsza niż podstawowa aktywność fizyczna powoduje zmęczenie, duszność, kołatanie serca, bóle wieńcowe

Klasa IV: choroba serca, która przy jakiegokolwiek aktywności fizycznej wywołuje dyskomfort. Objawy niewydolności serca lub niewydolności wieńcowej mogą występować nawet w spoczynku. Jeśli zostanie podjęta jakakolwiek aktywność fizyczna, wzrasta dyskomfort

EF – FRAKCJA WYRZUTOWA LEWEJ KOMORY: ilość krwi wypływająca z lewej komory do układu krążenia podczas skurczu serca.

Frakcja wyrzutowa jest zwykle wyrażana w procentach, jako stosunek objętości krwi wypływającej w czasie skurczu z lewej komory do całkowitej objętości lewej komory. Frakcja wyrzutowa określa zdolność serca do skurczu i jest wykładnikiem wydolności serca.

H	JAMA BRZUSZNA	
50	Uszkodzenie powłok jamy brzusznej	
168	Przetoki skórne, przewlekłe powiktania ropne, znaczne ubytki skórne i mięśniowe	10%
51	Uszkodzenia żołądka, jelita, sieci, krezki	
169	Uszkodzenie bez trwałych zaburzeń funkcji przewodu pokarmowego	5%
170	Uszkodzenie z niewielkimi zaburzeniami funkcji przewodu pokarmowego i dostatecznym stanem odżywiania	10%
171	Uszkodzenie z zaburzeniami funkcji przewodu pokarmowego i niedożywieniem	30%
172	Uszkodzenie z koniecznością żywienia pozajelitowego	50%
52	Przetoki jelitowe, odbytu sztuczny	
173	Czasowe przetoki jelita cienkiego	10%
174	Trwałe przetoki jelita cienkiego powodujące niewielkie zanieczyszczanie się, bez zmian zapalnych skóry wokół przetoki, z dobrym stanem odżywiania	30%
175	Trwałe przetoki jelita cienkiego powodujące znaczne zanieczyszczanie się, ze zmianami zapalnymi skóry wokół przetok lub z niedostatecznym stanem odżywiania	60%
176	Czasowe przetoki jelita grubego	10%
177	Trwałe przetoki jelita grubego powodujące niewielkie zanieczyszczanie się	20%
178	Trwałe przetoki jelita grubego powodujące znaczne zanieczyszczanie się	50%
53	Uszkodzenia odbytnicy, zwieracza odbytu	
179	Pełnościenne uszkodzenie odbytnicy bez trwałych zaburzeń funkcji	5%
180	Wypadanie błony śluzowej odbytnicy / przetoka okołoodbytnicza	10%
181	Wypadanie całkowite odbytnicy	30%
182	Uszkodzenie zvarcia odbytu niepowodujące nietrzymania gazów i stolca (blizny, zwężenie)	15%
183	Uszkodzenie zwieracza odbytu powodujące trwałe nietrzymanie gazów i stolca	50%
54	Uszkodzenia wątroby, pęcherzyka i przewodów żółciowych	
184	Uszkodzenie – bez trwałych zaburzeń funkcji – leczone zachowawczo w szpitalu	5%
185	Uszkodzenie z umiarkowanym zaburzeniem funkcji wątroby (grupa B w klasyfikacji Childa–Pugha) lub dróg żółciowych	15%
186	Uszkodzenie ze znacznym zaburzeniem funkcji wątroby (grupa C w klasyfikacji Childa–Pugha) lub dróg żółciowych	30%
187	Uszkodzenie – z resekcją części wątroby / dróg żółciowych – bez upośledzenia funkcji wątroby lub dróg żółciowych	10%
188	Uszkodzenie z resekcją części wątroby / dróg żółciowych z upośledzeniem funkcji wątroby lub dróg żółciowych	30%

Klasyfikacja zaburzeń funkcji wątroby wg Childa–Pugha

Badany parametr	Punkty		
	1	2	3
Albumina w surowicy (g/dl)	Powyżej 3,5	3,5-2,8	Poniżej 2,8
Bilirubina w surowicy (mg/dl)	Poniżej 2	2-3	Powyżej 3
Czas protrombinowy (sek. powyżej normy)	Do 4	4-6	Powyżej 6
Wodobrzusze	Brak	+	++
Encefalopatia	Brak	I°-II°	III°-IV°
Suma punktów	5-6	7-9	10-15
Grupa	A	B	C

55	Uszkodzenia trzustki	
189	Uszkodzenie trzustki – bez trwałych zaburzeń funkcji	5%
190	Uszkodzenie trzustki – z częściową resekcją trzustki – bez zaburzeń jej funkcji	10%
191	Uszkodzenie trzustki – z częściową resekcją i umiarkowanymi zaburzeniami funkcji	30%
192	Uszkodzenie trzustki – z całkowitą resekcją i znacznym zaburzeniem funkcji	60%
56	Uszkodzenie śledziony	
193	Pęknięcie śledziony potwierdzone badaniem obrazowym – leczone zachowawczo w szpitalu	4%
194	Pęknięcie śledziony leczone operacyjnie z zachowaniem narządu	8%
195	Usunięcie uszkodzonej śledziony	15%
57	Uszkodzenia dużych naczyń jamy brzusznej i miednicy	
196	Uszkodzenia dużych naczyń jamy brzusznej i miednicy leczone operacyjnie	10%
I	NARZĄDY MOCZOWO-PŁCIOWE	
58	Uszkodzenia nerek	
197	Uszkodzenie jednej nerki – bez trwałego upośledzenia funkcji	5%
198	Uszkodzenie jednej nerki z trwałym upośledzeniem funkcji	10%
199	Uszkodzenie obu nerek z trwałym upośledzeniem funkcji	20%
200	Utrata jednej nerki przy prawidłowo działającej drugiej nerce	30%
201	Utrata jednej nerki z upośledzeniem funkcji drugiej nerki	50%
202	Utrata obu nerek	80%
59	Uszkodzenie moczowodu	
203	Uszkodzenie moczowodu – bez trwałych zaburzeń funkcji	5%
204	Uszkodzenie moczowodu – z trwałymi zaburzeniami funkcji układu moczowego	15%
60	Uszkodzenie pęcherza moczowego	
205	Uszkodzenie pęcherza – bez trwałych zaburzeń funkcji	5%
206	Uszkodzenie pęcherza – z trwałymi zaburzeniami funkcji	15%
61	Przetoki dróg moczowych i pęcherza moczowego	
207	Przetoki upośledzające jakość życia w stopniu umiarkowanym	25%
208	Przetoki upośledzające jakość życia w stopniu znacznym	50%
62	Zwężenie cewki moczowej	
209	Uszkodzenie cewki moczowej z niewielkimi utrwalonymi zaburzeniami oddawania moczu	10%
210	Uszkodzenie cewki moczowej z utrwalonym nietrzymaniem lub zaleganiem moczu	20%
211	Uszkodzenie cewki moczowej z utrwalonym nietrzymaniem lub zaleganiem moczu oraz przewlekłym zakażeniem	30%
63	Utrata prącia	
212	Całkowita utrata prącia	40%
213	Częściowa utrata prącia	20%
64	Uszkodzenia jąder	
214	Wodniak pourazowy jądra	5%
215	Utrata jądra	20%
65	Utrata jajnika	
216	Utrata jednego jajnika	20%
66	Uszkodzenie macicy	
217	Utrata częściowa lub znaczne uszkodzenie macicy	15%
218	Utrata całkowita macicy	40%

67	Uszkodzenie krocza, pochwy, worka mosznowego, pośladków	
219	Uszkodzenie krocza, pochwy, worka mosznowego, pośladków – przetrwały zespół bólowy, małe deformacje	2%
220	Uszkodzenia powodujące wypadanie pochwy	10%
221	Uszkodzenie powodujące wypadanie pochwy i macicy	30%
J	KRĘGOSŁUP I RDZEŃ KRĘGOWY	
68	Uszkodzenia kręgosłupa szyjnego	
222	Skręcenie, stłuczenie kręgosłupa szyjnego – wygojone z niewielką dysfunkcją	3%
223	Złamanie kręgosłupa szyjnego – wygojone z ograniczeniem ruchomości do 1/3 normy	5%
224	Złamanie, zwłknięcie, przebyte usunięcie jądra miażdżystego w obrębie kręgosłupa szyjnego – wygojone z ograniczeniem ruchomości w zakresie 1/3 – 2/3 normy	10%
225	Złamanie, zwłknięcie, przebyte usunięcie jądra miażdżystego w obrębie kręgosłupa szyjnego – wygojone z ograniczeniem ruchomości powyżej 2/3 normy	20%
226	Uszkodzenie kręgosłupa szyjnego – wygojone z całkowitym jego zeszczywnieniem i niekorzystnym ustawieniem głowy	40%
Uwaga: maksymalny stopień uszczerbku za uszkodzenia kręgosłupa szyjnego nie może przekroczyć 40%.		
69	Uszkodzenie kręgosłupa piersiowego	
227	Skręcenie, stłuczenie kręgosłupa piersiowego – wygojone z niewielką dysfunkcją	2%
228	Złamanie kręgosłupa piersiowego – wygojone z niewielką dysfunkcją	4%
229	Złamanie, zwłknięcie w obrębie kręgosłupa piersiowego – wygojone z ograniczeniem ruchomości powyżej 1/2 normy	8%
230	Uszkodzenie kręgosłupa piersiowego – wygojone z całkowitym jego zeszczywnieniem i zniekształceniami	20%
Uwaga: maksymalny stopień uszczerbku za uszkodzenia kręgosłupa piersiowego nie może przekroczyć 20%.		
70	Uszkodzenie kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego	
231	Skręcenie, stłuczenie kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego – wygojone z niewielką dysfunkcją	2%
232	Złamanie w obrębie kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego – wygojone z ograniczeniem ruchomości do 1/3 normy	5%
233	Złamanie, zwłknięcie, przebyte usunięcie jądra miażdżystego w obrębie kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego – wygojone z ograniczeniem ruchomości w zakresie 1/3 – 2/3 normy	10%
234	Złamanie, zwłknięcie, przebyte usunięcie jądra miażdżystego w obrębie kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego – wygojone z ograniczeniem ruchomości powyżej 2/3 normy	20%
235	Uszkodzenie kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego – wygojone z całkowitym jego zeszczywnieniem, zniekształceniami i niekorzystnym ustawieniem tułowia	40%
Uwaga: maksymalny stopień uszczerbku za uszkodzenia kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego nie może przekroczyć 40%.		
71	Izolowane złamanie lub pęknięcie wyrostków ościowych i poprzecznych	
236	Izolowane złamanie lub pęknięcie wyrostków ościowych i poprzecznych za każdy wyrostek	1%
Uwaga: maksymalna wysokość uszczerbku orzeczanego według pozycji 236 wynosi 5%.		
72	Utrwalone korzeniowe zespoły pourazowe	
237	Utrwalone korzeniowe zespoły pourazowe szyjne – bólowe	5%
238	Utrwalone korzeniowe zespoły pourazowe szyjne – bóle, zaburzenia czucia lub zespoły mieszane, osłabienie odruchów – bez niedowładów	8%
239	Utrwalone korzeniowe zespoły pourazowe szyjne – z obecnością niedowładów i zaników mięśniowych niewielkiego stopnia	15%
240	Utrwalone korzeniowe zespoły pourazowe szyjne – z obecnością niedowładów i zaników mięśniowych znacznego stopnia	25%
241	Utrwalone korzeniowe zespoły pourazowe piersiowe – bólowe	5%
242	Utrwalone korzeniowe zespoły pourazowe piersiowe – bóle i zaburzenia czucia	7%
243	Utrwalone korzeniowe zespoły pourazowe lędźwiowo-krzyżowe – bólowe	5%
244	Utrwalone korzeniowe zespoły pourazowe lędźwiowo-krzyżowe – bóle, zaburzenia czucia lub zespoły mieszane, osłabienie odruchów – bez niedowładów	8%
245	Utrwalone korzeniowe zespoły pourazowe lędźwiowo-krzyżowe – z obecnością niedowładów i zaników mięśniowych niewielkiego stopnia	15%
246	Utrwalone korzeniowe zespoły pourazowe lędźwiowo-krzyżowe – z obecnością niedowładów i zaników mięśniowych znacznego stopnia	25%

247	Bóle guziczne, w tym złamanie kości guzicznej	4%
73	Uszkodzenie rdzenia kręgowego	
248	Porażenie kończyn górnych lub dolnych (0°-1° wg Lovetta) lub głęboki niedowład czterokończynowy (2° wg Lovetta)	100%
249	Głęboki niedowład kończyn górnych lub dolnych (2° wg Lovetta), niedowład czterokończynowy (3° wg Lovetta)	80%
250	Umiarkowany niedowład kończyn górnych lub dolnych (3° wg Lovetta)	60%
251	Niewielki niedowład kończyn górnych (4° wg Lovetta) lub dolnych (4° wg Lovetta) z zaburzeniami funkcji zwieraczy i narządów płciowych	40%
252	Niewielki niedowład kończyn górnych lub dolnych (4° wg Lovetta)	20%
253	Porażenie lub głęboki niedowład jednej kończyny (0°-2° wg Lovetta), zespół stożka rdzenia	30%
254	Niedowład jednej kończyny górnej (3° wg Lovetta)	20%
255	Niedowład jednej kończyny górnej (4° wg Lovetta)	15%
256	Niedowład jednej kończyny dolnej (3° wg Lovetta)	15%
257	Niedowład jednej kończyny dolnej (4° wg Lovetta)	10%
258	Izolowane porażenie / niedowład pęcherza moczowego i odbytu po uszkodzeniu rdzenia na poziomie S2-S4	15%

Uwaga: jeśli skutki urazu nakładają się na istniejące przed urazem choroby kręgosłupa (zwyradnienie, dyskopatie, wady kręgosłupa, osteoporoza, inne przewlekłe choroby kręgow), wartość przyznanego uszczerbku zostanie zmniejszona o:

20% – przy zmianach chorobowych na tym samym poziomie kręgosłupa,

40% – przy zmianach chorobowych wielomiejscowych w tym samym odcinku kręgosłupa,

60% – przy zmianach kostnych uogólnionych (np. osteoporoza).

Za pourazową uważa się przepuklinę jądra miażdżystego dokonaną (tzn. z uszkodzeniem pierścienia włóknistego) w następstwie dźwignięcia nadmiernego ciężaru, urazu bezpośredniego lub urazu komunikacyjnego. Taki mechanizm powstania przepukliny musi wynikać zarówno z opisu zdarzenia, jak i z dokumentacji medycznej. Nadmierny ciężar, przy przeciętnej budowie ciała, to: dla kobiet: więcej niż 30 kg, dla mężczyzn: więcej niż 50 kg.

K	KOŃCZYNA GÓRNA	
74	Uszkodzenia łopatki	
259	Złamanie łopatki wygojone – bez istotnych zaburzeń funkcji	5%
260	Złamanie łopatki wygojone z niewielkim upośledzeniem funkcji	8%
261	Złamanie łopatki wygojone z umiarkowanym przemieszczeniem i upośledzeniem funkcji	15%
262	Złamanie łopatki wygojone z dużymi przemieszczeniami i dużym upośledzeniem funkcji	30%
75	Uszkodzenia obojczyka	
263	Złamanie obojczyka wygojone bez istotnych zaburzeń funkcji	3%
264	Złamanie obojczyka wygojone z niewielkim zaburzeniem ruchomości (do 1/3 normy)	5%
265	Złamanie obojczyka wygojone z umiarkowanym zaburzeniem ruchomości (od 1/3 do 2/3 normy)	10%
266	Złamanie obojczyka wygojone ze znacznym zaburzeniem ruchomości (powyżej 2/3 normy)	15%
267	Staw rzekomy obojczyka – dodatkowo	10%
268	Zwichnięcie stawu obojczykowo-barkowego lub obojczykowo-mostkowego – niewielkie ograniczenie ruchów	5%
269	Zwichnięcie stawu obojczykowo-barkowego lub obojczykowo-mostkowego – ze znacznym ograniczeniem ruchów, zdolności dźwigania i zniekształceniem	15%
270	Powikłania po urazie obojczyka: przewlekłe zapalenie kości, przetoki – dodatkowo	5%
76	Uszkodzenia barku	
271	Skręcenie stawu barkowego – z zespołem bólowym lub dyskretną dysfunkcją	2%
272	Uszkodzenie stawu łopatkowo-ramiennego – niewielkie ograniczenie ruchomości (do 1/3 normy)	5%
273	Uszkodzenie stawu łopatkowo-ramiennego – średnie ograniczenie ruchomości (1/3-2/3 normy)	10%
274	Uszkodzenie stawu łopatkowo-ramiennego – znaczne ograniczenie ruchomości (powyżej 2/3 normy)	15%
275	Całkowite zeszywnienie stawu barkowego: ustawienie czynnościowo korzystne	30%
276	Całkowite zeszywnienie stawu barkowego: ustawienie czynnościowo niekorzystne	40%
277	Powikłania po urazie barku: przewlekłe zapalenie kości, przetoki – dodatkowo	5%

278	Utrata kończyny w barku	75%
279	Utrata kończyny wraz z łopatką	80%
77	Uszkodzenia ramienia	
280	Złamanie trzonu kości ramiennej – wygojone bez przemieszczenia ani zaburzeń funkcji	5%
281	Złamanie kości ramiennej wygojone z niewielkim przemieszczeniem i zaburzeniem funkcji	10%
282	Złamanie kości ramiennej wygojone z umiarkowanym przemieszczeniem i zaburzeniem funkcji	15%
283	Złamanie kości ramiennej wygojone ze znacznym przemieszczeniem i zaburzeniem funkcji	20%
284	Powikłania po złamaniu kości ramiennej: przewlekłe zapalenie kości, przetoki, brak zrostu – dodatkowo	10%
285	Uszkodzenie mięśni, ścięgien i ich przyczepów, naczyń ramienia – z niewielkim upośledzeniem funkcji	5%
286	Uszkodzenie mięśni, ścięgien i ich przyczepów, naczyń ramienia – z umiarkowanym upośledzeniem funkcji	8%
287	Uszkodzenie mięśni, ścięgien i ich przyczepów, naczyń ramienia – ze znacznym upośledzeniem funkcji	15%
288	Utrata kończyny w obrębie ramienia	70%
78	Uszkodzenia stawu łokciowego	
289	Skręcenie, stłuczenie stawu łokciowego z niewielkim zniekształceniem lub przewlekłym zespołem bólowym	2%
290	Złamanie obwodowej nasady kości ramiennej, wyrostka łokciowego, głowy kości promieniowej, zwłknięcie stawu – wygojone z ograniczeniem ruchomości stawu do 1/3 normy	5%
291	Złamanie obwodowej nasady kości ramiennej, wyrostka łokciowego, głowy kości promieniowej, zwłknięcie stawu – wygojone z ograniczeniem ruchomości w zakresie 1/3 – 2/3 normy	10%
292	Złamanie obwodowej nasady kości ramiennej, wyrostka łokciowego i głowy kości promieniowej, zwłknięcie stawu – wygojone z ograniczeniem ruchomości powyżej 2/3 normy	20%
293	Całkowite zeszytywnienie stawu łokciowego w wyniku jego złamań	30%
294	Powikłania po złamaniu w stawie łokciowym: przewlekły stan zapalny, przetoki – dodatkowo	5%
295	Utrata kończyny na wysokości stawu łokciowego	65%
79	Uszkodzenia przedramienia	
296	Złamanie dalszych nasad kości przedramienia ograniczające ruchomość nadgarstka do 1/3 normy	5%
297	Złamanie dalszych nasad kości przedramienia ograniczające ruchomość nadgarstka w zakresie 1/3 – 2/3 normy	10%
298	Złamanie dalszych nasad kości przedramienia ograniczające ruchomość nadgarstka powyżej 2/3 normy	20%
299	Złamanie trzonu jednej lub obu kości przedramienia z niewielkim zaburzeniem funkcji	5%
300	Złamanie trzonu jednej lub obu kości przedramienia z umiarkowanymi zaburzeniami funkcji	12%
301	Złamanie trzonu jednej lub obu kości przedramienia wygojone z dużymi zaburzeniami funkcji	25%
302	Izolowane uszkodzenie mięśni, ścięgien, naczyń w obrębie przedramienia z upośledzeniem funkcji	10%
303	Powikłania po urazie przedramienia: przewlekły stan zapalny kości, przetoki, ubytek tkanki kostnej, zmiany troficzne, staw rze- komy – dodatkowo	5%
304	Utrata kończyny w obrębie przedramienia	60%
80	Uszkodzenia nadgarstka	
305	Skręcenie, stłuczenie stawu nadgarstkowego z niewielkim zniekształceniem lub przewlekłym zespołem bólowym	2%
306	Złamania, zwłknięcia kości nadgarstka – z ograniczeniem ruchomości do 1/3 zakresu normy	5%
307	Złamania, zwłknięcia kości nadgarstka – z ograniczeniem ruchomości od 1/3 do 2/3 zakresu normy	10%
308	Złamania, zwłknięcia kości nadgarstka – z ograniczeniem ruchomości powyżej 2/3 zakresu normy	20%
309	Całkowite zeszytywnienie w obrębie nadgarstka w wyniku złamań stawu	30%
310	Powikłania po uszkodzeniu nadgarstka: przewlekły stan zapalny kości, przetoki, ubytek tkanki kostnej, zmiany troficzne, ze- spół cieśni nadgarstka – dodatkowo	5%
311	Utrata ręki w nadgarstku	55%

Uwaga: w przypadku współistniejących uszkodzeń nerwów przy ocenie stopnia uszczerbku z pozycji 272-309 dodatkowo uwzględnia się połowę wartości uszczerbku przewidzianej za uszkodzenie nerwów całkowite lub częściowe w pkt. 14.
Maksymalna wartość uszczerbku za uszkodzenia kończyny górnej nie może przekraczać wartości uszczerbku za jej utratę na odpowiedniej wysokości.

81	Uszkodzenia śródreżca, kciuka	
312	Uszkodzenie ścięgien śródreżca lub kciuka z niewielkim upośledzeniem ruchomości palca	3%
313	Uszkodzenie ścięgien śródreżca lub kciuka z umiarkowanym upośledzeniem ruchomości palca	6%
314	Uszkodzenie ścięgien śródreżca lub kciuka ze znacznym upośledzeniem ruchomości palca	10%
315	Złamanie II, III, IV lub V kości śródreżca po wygojeniu: nieprzemieszczone lub bez ograniczenia ruchomości palców	2%
316	Złamanie II, III, IV lub V kości śródreżca po wygojeniu: przemieszczone lub z ograniczeniem ruchomości palców	4%
317	Wykręcenie w stawie śródreżno-paliczkowym lub międzypaliczkowym kciuka z ograniczeniem ruchomości	3%
318	Złamania i zwichnięcia I kości śródreżca – bez przemieszczenia lub ograniczenia ruchomości kciuka	3%
319	Złamania i zwichnięcia I kości śródreżca – z przemieszczeniem utrwalonym lub z ograniczeniem ruchomości kciuka	5%
320	Złamanie jednego paliczka kciuka: nieprzemieszczone, bez zaburzeń ruchomości	3%
321	Złamanie jednego paliczka kciuka: trwale przemieszczone lub z ograniczeniem ruchomości	5%
322	Utrata opuszki kciuka, trwała utrata płytki paznokciowej, powikłania neurologiczne lub naczyniowe	2%
323	Utrata paliczka paznokciowego kciuka	6%
324	Utrata paliczka paznokciowego z 1/3 paliczka podstawowego kciuka	10%
325	Utrata obu paliczków lub bezużyteczność kciuka	20%
326	Utrata obu paliczków kciuka z kością śródreżca	25%
Uwaga: o stopniu zaburzeń czynności kciuka decyduje zdolność odwodzenia, przeciwstawiania i chwytu. Maksymalna wysokość uszczerbku z tytułu uszkodzenia kciuka wynosi 20%.		
82	Uszkodzenia palca wskazującego	
327	Złamanie jednego paliczka palca wskazującego wygojone bez przemieszczenia i bez trwałych zaburzeń ruchomości – za każdy paliczek	1,5%
328	Złamanie jednego paliczka palca wskazującego wygojone z przemieszczeniem i trwałym ograniczeniem ruchomości – za każdy paliczek	3%
329	Wykręcenie palca wskazującego – z ograniczeniem ruchomości	2%
330	Utrata opuszki lub płytki paznokciowej palca wskazującego	2%
331	Utrata paliczka palca wskazującego – za każdy paliczek	5%
332	Utrata palca wskazującego z kością śródreżca	20%
333	Niewielkie ograniczenie funkcji palca wskazującego spowodowane uszkodzeniem ścięgien	3%
334	Umiarkowane ograniczenie funkcji palca wskazującego spowodowane uszkodzeniem ścięgien	6%
335	Znaczne ograniczenie funkcji palca wskazującego spowodowane uszkodzeniem ścięgien	10%
336	Powikłania neurologiczne, naczyniowe po uszkodzeniu palca wskazującego – dodatkowo	3%
337	Bezużyteczność palca wskazującego	15%
Uwaga: maksymalna wysokość uszczerbku z tytułu uszkodzenia palca wskazującego wynosi 15%.		
83	Uszkodzenia palca III, IV, V	
338	Utrata paliczka palca III, IV, V za każdy paliczek	3%
339	Utrata palców III, IV lub V z kością śródreżca	12%
340	Złamanie paliczka palca III, IV, V – za każdy paliczek	2%
341	Wykręcenia, uszkodzenia ścięgien, zmiany nerwowe palca III, IV, V z niewielkim ograniczeniem ruchomości palca	1,5%
342	Wykręcenia, uszkodzenia ścięgien, zmiany nerwowe palca III, IV, V z umiarkowanym ograniczeniem ruchomości palca	3%
343	Wykręcenia, uszkodzenia ścięgien, zmiany nerwowe palca III, IV, V ze znacznym ograniczeniem ruchomości palca	5%
344	Bezużyteczność palca granicząca z utratą – za każdy palec	10%
Uwaga: maksymalna wysokość uszczerbku z tytułu uszkodzenia palca III, IV, V wynosi 10% za każdy palec. Uszkodzenia obejmujące wszystkie palce z utratą użyteczności ręki nie mogą przekraczać 55%.		

L	MIEDNICA	
84	Pourazowe utrwalone rozejście się spojenia tonowego lub zwichnięcie stawu krzyżowo-biodrowego	
345	Uszkodzenia niewielkiego stopnia – bez zaburzeń chodu	5%
346	Uszkodzenia umiarkowanego stopnia – z zespołem bólowym i niewielkimi zaburzeniami chodu	10%
347	Uszkodzenia znacznego stopnia – ze skróceniem kończyny ponad 3 cm i dużymi zaburzeniami chodu	25%
85	Złamania, zwichnięcia miednicy jedno- lub wielomiejscowe	
348	Złamanie kości tonowej, kulszowej: jednostronne	5%
349	Złamanie w odcinku przednim i tylnym miednicy (typ Malgaigne’a) – bez zaburzeń chodu ani statyki	10%
350	Złamanie w odcinku przednim i tylnym miednicy (typ Malgaigne’a) – z zaburzeniami chodu i statyki	20%
351	Złamanie izolowane – talerz biodrowy, kość biodrowy, guz kulszowy	5%
352	Złamanie panewki stawu biodrowego lub zwichnięcie I° z niewielkim ograniczeniem funkcji	10%
353	Złamanie panewki stawu biodrowego lub zwichnięcie II° ze średnim ograniczeniem funkcji	15%
354	Złamanie panewki stawu biodrowego lub zwichnięcie III° z dużym ograniczeniem funkcji	30%
M	KOŃCZYNA DOLNA	
86	Uszkodzenia biodra	
355	Ograniczenie ruchów w stawie biodrowym w następstwie uszkodzeń tkanek miękkich do 1/3 zakresu normy	5%
356	Ograniczenie ruchów w stawie biodrowym w następstwie uszkodzeń tkanek miękkich w zakresie 1/3-2/3 normy	10%
357	Ograniczenie ruchów w stawie biodrowym w następstwie uszkodzeń tkanek miękkich powyżej 2/3 zakresu normy	30%
358	Całkowite zeszytnienie stawu biodrowego	50%
359	Zwichnięcia, złamanie bliższej nasady kości udowej, szyjki, przezkrętarzowe, podkrętarzowe, krętarzy – wygojone ze zmianami niewielkiego stopnia (deficyt ruchów do 1/3 zakresu normy, skrócenie kończyny do 2 cm, niewielkie zniekształcenie / przemieszczenie)	10%
360	Zwichnięcia, złamanie bliższej nasady kości udowej, szyjki, przezkrętarzowe, podkrętarzowe, krętarzy – wygojone ze zmianami średniego stopnia (deficyt ruchów od 1/3 do 2/3 zakresu normy, skrócenie od 2 do 4 cm, umiarkowane zniekształcenie / przemieszczenie)	20%
361	Zwichnięcia, złamanie bliższej nasady kości udowej, szyjki, przezkrętarzowe, podkrętarzowe, krętarzy – wygojone ze zmianami dużego stopnia (deficyt ruchów powyżej 2/3 zakresu normy, skrócenie powyżej 4 cm, duże przemieszczenie / zniekształcenie, przewlekłe zapalenie kości, przetoki)	40%
362	Następstwa urazów stawu biodrowego leczone protezoplastyką z ograniczeniem ruchomości umiarkowanym	20%
363	Następstwa urazów stawu biodrowego leczone protezoplastyką z ograniczeniem ruchomości znacznym	40%
364	Utrata kończyny dolnej przez wyluszczenie jej w stawie biodrowym lub odjęcie w okolicy podkrętarzowej	80%
87	Uszkodzenia uda	
365	Złamanie kości udowej – z niewielkimi zmianami	7%
366	Złamanie kości udowej – ze skróceniem kończyny od 3 cm do 6 cm, umiarkowanym upośledzeniem chodu	15%
367	Złamanie kości udowej – z ograniczeniem ruchów w stawach sąsiednich – z ciężkimi zmianami, zapaleniem kości, przetokami, skróceniem kończyny ponad 6 cm, znacznym upośledzeniem chodu	30%
368	Utrwalone ubytki kości udowej, stawy rzekome, zapalenie kości, przetoki uniemożliwiające obciążanie kończyny	50%
369	Izolowane uszkodzenia tkanek miękkich uda zaburzające funkcje kończyny w stopniu niewielkim	2%
370	Izolowane uszkodzenia tkanek miękkich uda zaburzające funkcje kończyny w stopniu umiarkowanym	5%
371	Izolowane uszkodzenia tkanek miękkich uda zaburzające funkcje kończyny w stopniu znacznym	10%
372	Uszkodzenia dużych naczyń, tętniaki pourazowe, zmiany troficzne uda – z trwałymi zaburzeniami funkcji	12%
373	Utrata kończyny na poziomie 1/3 bliższej	70%
Uwaga: maksymalna wysokość uszczerbku z tytułu uszkodzenia uda wynosi 70%.		
88	Uszkodzenia kolana	
374	Izolowane złamanie lub zwichnięcie rzepki, bez ograniczeń ruchomości stawu	2%
375	Złamanie nasad kości i rzepki tworzących staw kolanowy – małe koślawości, szpotawości, ograniczenie ruchów do 1/3 zakresu normy	5%

376	Złamanie nasad kości i rzepki tworzących staw kolanowy – średnie koślawości, szpotawości, ograniczenie ruchów od 1/3 do 2/3 zakresu normy	10%
377	Złamanie nasad kości i rzepki tworzących staw kolanowy – duże koślawości, szpotawości, ograniczenie ruchów powyżej 2/3 zakresu normy	20%
378	Pełne zeszczytnienie stawu kolanowego w następstwie złamań nasad tworzących staw kolanowy	30%
379	Uszkodzenie aparatu więzadłowo-torebkowego – niestabilność jednopłaszczyznowa I°	5%
380	Uszkodzenie aparatu więzadłowo-torebkowego – niestabilność jednopłaszczyznowa II° lub dwupłaszczyznowa niestabilność I°	10%
381	Uszkodzenie aparatu więzadłowo-torebkowego – niestabilność jednopłaszczyznowa III° lub dwupłaszczyznowa niestabilność II°	15%
382	Uszkodzenie aparatu więzadłowo-torebkowego – niestabilność dwupłaszczyznowa III°	20%
383	Uszkodzenie aparatu więzadłowo-torebkowego – niestabilność wielopłaszczyznowa II° lub III°	30%
384	Częściowe usunięcie tkanki	2%
385	Całkowite uszkodzenie tkanki	5%
386	Inne skutki urazów stawu kolanowego – nawracające stany zapalne, ropne, troficzne, chondromalacja	1% – 5%
387	Utrata kończyny na poziomie stawu kolanowego	60%
89	Uszkodzenia podudzia	
388	Złamanie kości podudzia – wygojone bez przemieszczeń ani zniekształceń, z ograniczeniem ruchomości w stopniu niewielkim	5%
389	Złamanie kości podudzia – z przemieszczeniami, zniekształceniami, ze skróceniem kończyny do 3 cm, ograniczeniem ruchomości w stopniu umiarkowanym	10%
390	Złamanie kości podudzia – z przemieszczeniami, zniekształceniami, ze skróceniem kończyny od 3 cm do 6 cm, z ograniczeniem ruchomości w stopniu znacznym	20%
391	Złamanie kości podudzia – z przemieszczeniami, zniekształceniami, zmianami wtórnymi – ze skróceniem kończyny powyżej 6 cm, z dużym upośledzeniem chodu	30%
392	Izolowane złamanie strzałki bez kostki bocznej	3%
393	Zakrzepica żył głębokich wiktająca gojenie urazów podudzia	5%
394	Uszkodzenie tkanek miękkich, ścięgna Achillesa, innych ścięgien podudzia – z niewielkim ograniczeniem ruchomości stopy	5%
395	Uszkodzenie tkanek miękkich, ścięgna Achillesa, innych ścięgien podudzia – ze średnim ograniczeniem ruchomości stopy	10%
396	Uszkodzenie tkanek miękkich, ścięgna Achillesa, innych ścięgien podudzia – ze znacznym ograniczeniem ruchomości stopy	20%
397	Utrata podudzia	50%
Uwaga: maksymalna wysokość uszczerbku z tytułu uszkodzenia podudzia wynosi 70%.		
90	Uszkodzenia stopy i stawów skokowych	
398	Skręcenie stawu skokowego – z przewlekłym, niewielkim obrzękiem lub dyskretną dysfunkcją	2%
399	Uszkodzenie stawu skokowego w następstwie wykręceń, zwichnięć, złamań kości, zranień, blizn – z niewielkim ograniczeniem ruchomości	5%
400	Uszkodzenie stawu skokowego w następstwie wykręceń, zwichnięć, złamań kości, zranień, blizn – ze średnim ograniczeniem ruchomości	10%
401	Uszkodzenia stawu skokowego w następstwie złamania kości tworzących staw, wykręceń, zwichnięć, zranień, ciał obcych i blizn ze znacznym ograniczeniem ruchomości	20%
402	Powikłania po uszkodzeniu stawu skokowego: zapalenie kości, stawów, przetoki, martwica aseptyczna, zmiany neurologiczne – dodatkowo	5%
403	Złamanie kości piętowej lub skokowej bez przemieszczeń – wygojone bez istotnych zaburzeń funkcji	3%
404	Złamanie kości piętowej, skokowej lub kości stępu z przemieszczeniami, zniekształceniem, ograniczeniem ruchomości – niewielkiego stopnia	5%
405	Złamanie kości piętowej, skokowej lub kości stępu z przemieszczeniami, zniekształceniem, ograniczeniem ruchomości – średniego stopnia	10%
406	Złamanie kości piętowej, skokowej lub kości stępu z przemieszczeniami, zniekształceniem, ograniczeniem ruchomości – znacznego stopnia	20%
407	Złamanie jednej kości śródstopia – wygojone bez przemieszczeń	3%
408	Złamanie jednej kości śródstopia – wygojone z przemieszczeniami lub zaburzeniami funkcji	5%

409	Inne trwałe zmiany dynamiki stopy (bez stawu skokowego) – w następstwie skręceń, uszkodzeń ścięgien, nerwów, naczyń	1-5%
410	Utrata stopy w obrębie kości śródstopia	25%
411	Utrata kości piętowej lub skokowej w całości	30%
412	Utrata stopy w całości	40%

Uwaga: maksymalna wysokość uszczerbku z tytułu uszkodzenia stopy wynosi 40%.

91	Uszkodzenia palców stopy	
413	Złamanie jednego paliczka, utrata opuszki, trwała utrata płytki paznokciowej palucha	1%
414	Utrata paliczka paznokciowego palucha	3%
415	Utrata całego palucha	7%
416	Utrata palucha wraz z kością śródstopia	15%
417	Inne trwałe zaburzenia funkcji palucha w następstwie uszkodzeń ścięgien, nerwów, naczyń	1-6%
418	Trwała utrata płytki paznokciowej palców II-V – za jeden palec	0,5%
419	Złamania, niewielkie trwałe uszkodzenia, częściowa utrata palców od II do V – za jeden palec	1%
420	Znaczne trwałe uszkodzenia i całkowita utrata palców od II do V – za jeden palec	2%
421	Utrata jednego z palców II-V z kością śródstopia – za każdy palec	8%

N SKÓRA

92	Blizny	
422	Blizny skóry poniżej 3 cm długości – z wyłączeniem blizn pooperacyjnych, blizn po oparzeniach oraz oszpecających blizn twarzy	0,5%
423	Blizny skóry od 3 cm do 4,99 cm długości – z wyłączeniem blizn pooperacyjnych, blizn po oparzeniach oraz oszpecających blizn twarzy	1%
424	Blizny skóry od 5 cm do 9,99 cm długości – z wyłączeniem blizn pooperacyjnych, blizn po oparzeniach oraz oszpecających blizn twarzy	2%
425	Blizny skóry od 10 cm długości – z wyłączeniem blizn pooperacyjnych, blizn po oparzeniach oraz oszpecających blizn twarzy	5%

Uwaga: ocenie podlegają wyłącznie blizny będące bezpośrednim następstwem urazu. Blizny pooperacyjne oceniane są razem ze skutkami urazu w ramach pozycji Tabeli właściwych dla tych następstw.

93	Następstwa oparzeń skóry stopnia I	
426	Następstwa oparzeń skóry w postaci przebarwień powyżej 1% TBSA	2%

94	Następstwa oparzeń skóry od stopnia II	
427	Następstwa oparzeń skóry owłosionej głowy za każdą bliznę powyżej 10 cm ²	5%
428	Następstwa oparzeń skóry twarzy za każdą bliznę powyżej 10 cm ²	10%
429	Następstwa oparzeń skóry szyi za każdą bliznę powyżej 10 cm ²	10%
430	Następstwa oparzeń skóry klatki piersiowej, jamy brzusznej lub pleców do 1% TBSA	5%
431	Następstwa oparzeń skóry klatki piersiowej, jamy brzusznej lub pleców powyżej 1% i nie więcej niż 5% TBSA	10%
432	Następstwa oparzeń skóry klatki piersiowej, jamy brzusznej lub pleców powyżej 5% TBSA	20%
433	Następstwa oparzeń skóry kończyn górnych (bez dłoni) lub kończyn dolnych do 0,5% TBSA	1%
434	Następstwa oparzeń skóry kończyn górnych (bez dłoni) lub kończyn dolnych powyżej 0,5% i nie więcej niż 1,5% TBSA	3%
435	Następstwa oparzeń skóry kończyn górnych (bez dłoni) lub kończyn dolnych powyżej 1,5% i nie więcej niż 5% TBSA	10%
436	Następstwa oparzeń skóry kończyn górnych (bez dłoni) lub kończyn dolnych powyżej 5% TBSA	15%
437	Następstwa oparzeń skóry dłoni do 0,5% TBSA	1%
438	Następstwa oparzeń skóry dłoni powyżej 0,5% i nie więcej niż 1,5% TBSA	5%
439	Następstwa oparzeń skóry dłoni powyżej 1,5% TBSA	10%

Uwaga: ocenie z pozycji 427-439 podlegają wyłącznie skutki oparzeń od stopnia II. Trwałe zaburzenia funkcji narządów lub kończyn w wyniku oparzenia należy oceniać według odpowiednich pozycji Tabeli, najwcześniej po upływie 6 miesięcy od daty zdarzenia.

TBSA (ang. total body surface area) – całkowita powierzchnia ciała

O	SKUTKI NAGŁEGO DZIAŁANIA CZYNNIKÓW CHEMICZNYCH, FIZYCZNYCH, BIOLOGICZNYCH		
95	Skutki nagłego działania czynników chemicznych, fizycznych lub biologicznych		
440	Skutki nagłego działania czynników chemicznych lub fizycznych (z utratą przytomności lub reakcją anafilaktyczną lub hospitalizacją)		5%
441	Skutki nagłego działania czynników biologicznych (z hospitalizacją i wystąpieniem deficytów neurologicznych)		5%
Uwaga: trwałe zaburzenia funkcji narządów lub układów w wyniku działania czynników chemicznych, fizycznych lub biologicznych należy oceniać według odpowiednich pozycji Tabeli najwcześniej po upływie 6 miesięcy od daty zdarzenia.			
P	INNE SKUTKI URAZÓW		
96	Inne skutki urazów		
442	Skutki urazów, które wymagały leczenia i rehabilitacji przez okres dłuższy niż: - 3 miesiące - jeśli w dniu nieszczęśliwego wypadku Ubezpieczony miał mniej niż 18 lat, - 6 miesięcy - w przypadku pozostałych Ubezpieczonych, o ile nie pozostawiły one trwałych następstw i w związku z tym Ubezpieczonemu nie przysługuje żadne inne świadczenie w razie trwałego uszczerbku na zdrowiu.		1%

Dokument został przyjęty uchwałą Zarządu z 20 kwietnia 2022 r. i wszedł w życie 1 czerwca 2022 r.